

Spis treści

Przedmowa	7
1. Pozytywna i negatywna strona moralności w antycznych mitach i teorii starożytnej <i>paidei</i>	17
1.1. Negatywna strona moralności w staroegipskiej <i>Księdze umarłych</i> i judeochrześcijańskim <i>Dekalogu</i>	19
1.2. Negatywny głos <i>Daimoniona</i> Sokratesa i starogrecki mit o stworzeniu człowieka	28
1.3. Kształcenie jako sztuka zmiany w kierunku patrzenia i pytanie o zależność między kształceniem, moralnością i polityką u Platona	43
1.4. Status wychowania i kształcenia według teleologicznego porządku Arystotelesa	55
2. Wybrane dyskursy na temat kształcenia, moralności i polityki w czasach nowożytnych	81
2.1. Rozbieżności w rozumieniu antycznej <i>paidei</i> i ponowne odkrycie negatywnej strony moralności	83
2.2. Nowożytne transformacje antycznego mitu o stworzeniu człowieka i idea kształcenia w traktacie Pico della Mirandoli ...	89
2.3. Transformacje starożytnego myślenia teleologicznego w Rousseauańskich krytykach ekonomii, polityki, wychowania i moralności	95
2.4. Interpretacje nowożytnej rewolucji w sposobie myślenia na podstawie Kantowskich pism krytycznych i ich znaczenie dla określenia zależności między wychowaniem, kształceniem, moralnością i polityką	125
3. Własna logika działania pedagogicznego i redefinicja związków między kształceniem, moralnością i polityką	147
3.1. Synteza myślenia teleologicznego i transcendentalnego w propozycji Herbart'a zrekonceptualizowania nowoczesnego wychowania	148

3.2. Triada: wychowanie ochraniające, przeciwdziałające i wspierające oraz pedagogiczne znaczenie dezaprobaty moralnej według Schleiermachera	190
3.3. Redefinicja zależności między kształceniem, moralnością i polityką oraz podział kształcenia na elementarne, specjalistyczne i ogólne według Humboldta	209
3.4. Znaczenie negatywnych doświadczeń w procesach wychowania i nauczania według Deweya i jego rozróżnienia: społeczeństwo vs. społeczność oraz demokracja jako ustrój vs. demokracja jako forma życia	228
4. Dyskursy na temat moralności w XIX i XX wieku i powtórne odkrycie kształcącego znaczenia negatywnych doświadczeń moralnych	243
4.1. Od legitymizacji i optymalizacji pozytywnej strony moralności do Marksowskiej krytyki moralności jako ideologii	244
4.2. Genealogia moralności Nietzschego i nierozwiązany problem wychowania i kształcenia „nowego człowieka”	250
4.3. Kohlbergowska logika rozwoju myślenia moralnego jako próba syntezy wzorców uzasadniania moralności	258
4.4. Ponowne odkrycie znaczenia negatywnych doświadczeń moralnych i dezaprobaty moralnej przez Osera	275
5. Wielość sposobów oceniania moralnego a uniwersalna i regionalna struktura zależności między kształceniem, moralnością i demokracją	285
5.1. Podsumowanie analizy historyczno-problemowej i historyczno-systematycznej zależności między kształceniem, moralnością i demokracją	286
5.2. W sprawie teoretycznej doniosłości rozróżnienia między uniwersalizmem wszechobejmującego prawa a uniwersalizmem powtarzania autorstwa Walzera	297
5.3. Procesy wychowania i kształcenia z perspektywy transformacyjnego uniwersalizmu powtarzania	304
5.4. Kompetencja moralno-etyczna jako zakres wychowania i kształcenia w publicznym systemie oświaty. Stan realizacji badania ETiK i proces jego umiędzynarodowienia	312
Literatura cytowana	319
Education – Morality – Democracy. Theories and Concepts of Moral Education and Their Relation to Ethics and Politics (Summary)	335
Indeks nazwisk	339